

Vergaderjaar 2008–2009

27 925

Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 341

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juni 2009

Graag bieden wij u hierbij de reactie aan op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van 15 mei 2009 met kenmerk 2009Z08673/2009D23593 inzake de situatie in Pakistan.

Bij de beantwoording van het verzoek van de vaste commissie Buitenlandse Zaken omtrent de situatie in Pakistan wordt verwezen naar de Kamervragen gesteld door de leden De Roon en Wilders over invoering van de sharia in noordwest Pakistan. Deze vragen werden beantwoord op 11 mei 2009. Ook wordt hier verwezen naar de brief waarin de Kamer wordt geïnformeerd over de donorconferentie in Tokio ten behoeve van Pakistan (Kamerstuknummer 27 925 no. 337).

Recente ontwikkelingen in Pakistan

De invoering van de sharia in delen van de North-West Frontier Province (NWFP), waaronder Swat, heeft niet tot de door de Pakistaanse regering gehoopte vrede geleid. Critici van de overeenkomst met de militanten wezen op het gevaar dat dit akkoord een precedent zou kunnen scheppen voor de eisen van militanten in andere gebieden. De militanten hebben zich niet aan de afspraken gehouden de wapens neer te leggen en bezetten naast Swat ook de aangrenzende districten Lower Dir en Buner (100 km van Islamabad). Op deze uitdaging aan het centrale gezag kwam een gelijklopende reactie van de civiele autoriteiten, waaronder president Zardari en premier Gilani, en legerleider Kayani. Op 26 april 2009 begon het Pakistaanse leger een offensief tegen de militanten in de districten Lower Dir, Buner en Swat. Hiermee is een einde gekomen aan de overeenkomst met militanten in delen van de NWFP, inzake de invoering van de sharia in ruil voor vrede, van februari 2009.

De strijd in Swat duurt voort. De regering heeft laten weten dat de militaire operatie zal eindigen wanneer de militanten volledig verslagen zijn. Op 17 mei 2009 vond in Islamabad een «All Parties Conference» plaats. De

leiders van 43 politieke partijen bespraken het optreden van de regering in de strijd tegen religieus extremisme en terrorisme. De overgrote meerderheid sprak steun uit voor de militaire operatie in noordwest Pakistan. De regering weet zich vooralsnog verzekerd van de essentiële politieke, alsook publieke, steun voor de militaire acties.

Als gevolg van de recente militaire operatie in Noordwest Pakistan zijn grote aantallen burgers op de vlucht geslagen. Het totale aantal «Internally Displaced Persons» (IDP) vanuit het noordwestelijk gelegen Swat en omliggende districten wordt door de UNHCR geschat op ruim 2 miljoen. Verreweg het grootste deel hiervan bevindt zich buiten de opvangkampen. VN-organisaties, waaronder UNHCR, ondersteunen Pakistaanse autoriteiten bij het registreren van ontheemden teneinde meer zicht te krijgen op de hulpbehoefte en vestiging van IDP's. In het conflictgebied is de humanitaire toegang vanwege de onveilige situatie beperkt en loopt het leveren van noodhulp aan getroffen burgers vertraging op. Op 17 mei heeft de VN het hulpverzoek via het Pakistan Humanitarian Response Plan 2009 verhoogd tot \$ 455 miljoen. Ook het International Committee of the Red Cross (ICRC) heeft in verband met snel groeiende behoeften het oorspronkelijke appeal van SFR 24,1 miljoen opgehoogd met SFR 28,5 miljoen.

De Pakistaanse autoriteiten zijn zich bewust dat een militaire oplossing voor het conflict niet voorhanden is. Bij eerdere pogingen om militanten een halt toe te roepen was sprake van een te grote nadruk op de militaire optie. Er is echter nog geen zicht op een alomvattende strategie, die de militaire winst kan consolideren, de terugkeer van vluchtelingen kan faciliteren en de noodzakelijke wederopbouw van de getroffen gebieden kan realiseren. Het verdrijven van militanten en het mogelijk maken van de noodzakelijke sociaal-economische ontwikkeling is een kwestie van de lange adem. De Pakistaanse autoriteiten erkennen de noodzaak tot politieke en administratieve hervormingen. De invoering hiervan zou geleidelijk moeten geschieden om weerstand onder de bevolking te voorkomen.

Nederland maakt zich ernstig zorgen over de humanitaire situatie in noordwest Pakistan. Nederland heeft eind 2008 in totaal € 1,5 miljoen bijgedragen aan het oorspronkelijke appeal voor humanitaire hulp aan ontheemden in Pakistan (€ 1 miljoen via UNHCR en € 0,5 miljoen via ICRC). Nederland heeft € 1 miljoen bijgedragen aan het VN Pakistan Humanitarian Response Plan 2009, via het UNHCR. Uit het wereldwijde VN Noodhulpfonds (Central Emergency Response Fund) is USD 15,8 miljoen bijgedragen voor noodhulp aan de ontheemden in Pakistan. Nederland is met een jaarlijkse algemene bijdrage van € 40 miljoen één van de grootste donoren van dit fonds.

Ontwikkelingsrelatie met Pakistan

Het Meerjarig Strategisch Plan (MJSP), voor de periode 2008–2011, vormt de basis voor de ontwikkelingsrelatie met Pakistan. De invulling en uitvoering daarvan is afhankelijk van hoe de situatie zich ontwikkelt. De strategische keuzes in de ontwikkelingsrelatie met Pakistan zijn: interne en regionale stabiliteit en veiligheid (o.a. grensoverschrijdende projecten, ondersteuning van Pakistaanse veiligheidsinstellingen, tegengaan radicalisering), sociale en democratische ontwikkeling (o.a. democratisering, goed bestuur, mensenrechten, onderwijs en gender), duurzame en rechtvaardige economische ontwikkeling (o.a. gelijke distributie van economische groei, milieu en water) en de versterking van de bilaterale relaties (o.a. public diplomacy, interculturele dialoog). Naast deze strategische keuzes wordt ook humanitaire hulp verleend op basis van internationale hulpverzoeken (met name via de VN).

EU-Pakistan

Op 17 juni 2009 zal een EU-Pakistan top plaatsvinden. Nederland steunt verdere intensivering van de relatie tussen Pakistan en de EU. De aanstaande top biedt hiertoe een goede mogelijkheid. De EU moet de democratische regering van Pakistan ondersteunen bij het verbeteren van de veiligheidssituatie. Tevens zal worden gesproken over de wijze waarop de EU, als grootste handelspartner van Pakistan, de noodlijdende Pakistaanse economie kan ondersteunen. De EU kan ook een positieve rol vervullen op het gebied van het bevorderen van regionale handel en economische integratie, in het bijzonder met Afghanistan. Naar aanleiding van de EU-verkenningmissie eind maart 2009 op het gebied van counter-terrorisme beziet de EU hoe Pakistan te assisteren bij de bestrijding van terrorisme.

De EU moet Pakistan ook wijzen op eigen verantwoordelijkheden. Tijdens de top moet er aandacht zijn voor de mensenrechten in Pakistan en voor verdergaande democratisering. De EU moet aandringen op het herstel van de rule of law in het gehele land, met name in Swat en andere delen van noordwest Pakistan, en respect voor internationale verdragen op het gebied van mensenrechten. De EU zal het belang onderstrepen van een coherente strategie, die erop toeziet dat militaire actie wordt opgevolgd door sociaal-economische ontwikkeling en civiele wetshandhaving in de betrokken gebieden.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

De minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. G. Koenders